

5 ความเห็น

ล้มประมูลรถไฟฟ้าสายสีม่วง

ล้มประมูลรถไฟฟ้าสายสีม่วง

วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2564 การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) ได้ประกาศยกเลิกการประมูลจ้างก่อสร้างงานโยธา โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงเตาปูน-ราษฎร์บูรณะ (วงแหวนกาญจนาภิเษก) ระยะทาง 23.6 กม. เป็นโครงสร้างทางวิ่งใต้ดิน 13.6 กิโลเมตร 10 สถานี และโครงสร้างทางวิ่งยกระดับ 10 กิโลเมตร 7 สถานี วงเงิน 78,720 ล้านบาท โดยมีแผนจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2565 และเปิดให้บริการในปีพ.ศ. 2570

การยกเลิกการประมูล รฟม.ให้เหตุผลว่า เกิดจากปัญหาการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนระหว่าง รฟม. และผู้สังเกตการณ์ ทำให้ผู้สังเกตการณ์ไม่มีโอกาสให้เห็น ทำให้กระทบต่อเงื่อนไขในข้อตกลงคุณธรรม เมื่อไม่เป็นตามข้อตกลงคุณธรรม ทำให้ต้องดำเนินการประกาศยกเลิกการประกวดราคา และเริ่มดำเนินการใหม่ ทั้งต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมากขึ้น

ผู้สังเกตการณ์นั้น จะคัดเลือกมาจากสมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ และมีความรู้ความสามารถในโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้นๆ เพื่อเข้าร่วมสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

ข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) เป็นข้อตกลง

ตามมติเห็นชอบของคณะกรรมการเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ที่นำมาใช้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในโครงการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ ข้อตกลงคุณธรรม เป็นข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดให้มีการลงนามร่วมกัน 3 ฝ่าย ระหว่าง (1) หน่วยงานภาครัฐเจ้าของโครงการจัดซื้อจัดจ้าง (2) ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมการเสนอราคา (3) ผู้สังเกตการณ์ (Observer)

โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วงนี้ รฟม.ได้กำหนดจำหน่ายเอกสารการประกวดราคา (ประมูล) ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม-7 ตุลาคม พ.ศ. 2564 และกำหนดยื่นข้อเสนอวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2564 จากนั้นจะใช้เวลาพิจารณาข้อเสนอทั้ง 3 ของให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งจะประกอบไปด้วย งานใต้ดิน 4 สัญญา งานทางยกระดับ 1 สัญญา และงานระบบราง 1 สัญญา รวมทั้งสิ้น 6 สัญญา รฟม.คาดว่าจะได้ผู้ชนะการประมูลทั้ง 6 สัญญาภายในเดือนมกราคม พ.ศ.2565 เพื่อจะได้เริ่มก่อสร้างปีพ.ศ.2565 และเปิดให้บริการปีพ.ศ. 2570

ทั้งนี้จากการเปิดจำหน่ายเอกสารการประกวดราคาตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม ถึงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2564 ปรากฏว่ามีผู้สนใจซื้อเอกสารการประมูล 9 ราย แบ่งเป็นบริษัทสัญชาติไทย 6 ราย และต่างชาติ 3 ราย

เมื่อมีการยกเลิกการประกวดราคา ทางรฟม. จึงรายงานเรื่องการยกเลิกการประมูลไปยังกระทรวงคมนาคม เพราะถือว่าเป็นสาระสำคัญในการดำเนินการ ตามพ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

การดำเนินการที่จะต้องทำต่อไป คือ จัดทำราคากลางซึ่งทางรฟม.กล่าวว่า จะเร่งคำนวณราคากลางใหม่ให้เสร็จในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 และจะปฏิบัติตาม

ข้อตกลงคุณธรรมให้ครบถ้วนทุกขั้นตอน ซึ่งจะมีการเชิญผู้สังเกตการณ์มาร่วมให้ความเห็นประกอบ

คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า ราคาากลางจะต้องเพิ่มขึ้น ตามดัชนีราคาผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น ทาง รฟม.คาดการณ์ว่า จะเปิดขายของประมูลโครงการในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 และจะเปิดให้เอกชนยื่นซองข้อเสนอโครงการในช่วงสิ้นเดือนพฤศจิกายน-ต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 หลังจากนั้นคณะกรรมการจะทำการคัดเลือก โดยจะใช้เวลาพิจารณาของข้อเสนอประมาณ 1-2 เดือน คาดว่าจะได้ตัวเอกชนในช่วงปลายเดือนมกราคม-ต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 สำหรับเอกชน 9 ราย ที่ซื้อเอกสารไปแล้ว ไม่ถือเป็นโมฆะ

สำหรับหลักเกณฑ์โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วงฯ ครั้งใหม่ จะใช้เกณฑ์ด้านเทคนิคประกอบเกณฑ์ราคา ในสัดส่วน 30:70 ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงสุดจะเป็นผู้ชนะการประมูล ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดิมกับการประมูลที่ยกเลิกไปในครั้งก่อน เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2564

ทางด้าน รฟม. ให้เหตุผลว่า ต้องใช้ที่ใช้เกณฑ์ดังกล่าว เพราะต้องการผู้รับเหมาที่มีประสบการณ์และมีสมรรถนะสูงเพียงพอเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดเพื่อการดำเนินงานก่อสร้างให้สำเร็จลุล่วงเป็นไปตามแผนเนื่องจากรถไฟฟ้าสายสีม่วงได้มีเส้นทางผ่านเขตชุมชนหนาแน่น พื้นที่ที่มีความอ่อนไหวสูง เช่น รัฐสภาแห่งใหม่ โรงพยาบาลวชิระ พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคทางวิศวกรรมในการออกแบบและก่อสร้างขั้นสูง

การให้คะแนนด้านเทคนิค 30% และคะแนนด้านราคา 70% จึงมีผู้ให้ความเห็นว่า เป็นการกำหนดสเปกที่สูงเกินไป ที่อาจทำให้ผู้รับเหมารายกลางไม่สามารถเข้าร่วมแข่งขันได้ เพราะคุณสมบัติไม่ถึง ทำให้เหลือผู้รับเหมารายใหญ่เพียงไม่กี่ราย ที่มากด้วยประสบการณ์ ทำให้ไม่เกิดการแข่งขันในการประมูล

ทั่วไปแล้ว ทีโออาร์ (TOR : Term of Reference) หรือข้อกำหนดในการประมูล โครงการของรัฐขนาดใหญ่ และมีมูลค่าสูง โดยเฉพาะการประมูลรถไฟฟ้าที่ผ่านมา จะกำหนดการพิจารณาคัดเลือกโดยการเปิดซองด้านเทคนิคก่อน เมื่อผู้เข้าประมูลผ่านเกณฑ์ทางด้านเทคนิคแล้ว จึงตามด้วยเปิดซองด้านราคา สำหรับโครงการนี้กลับใช้วิธีการเปิดซองเทคนิคและซองราคาไปพร้อม ๆ กัน จึงอาจมีลักษณะอย่างไม่เป็นธรรม ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ 2560 ข้อ 45 ระบุไว้ว่าต้องไม่มีการกำหนดเงื่อนไขที่เป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม

นอกจากนี้ แม้การประกวดราคางานโยธาโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง จะเป็นการประกวดราคานานาชาติตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 แต่การประมูลมีลักษณะกีดกันผู้เข้าประมูลต่างชาติ แม้จะมีผลงานก่อสร้างที่ไม่ต่ำกว่าหนึ่งพันล้านบาท แต่ผลงานในต่างประเทศจะไม่นำมาพิจารณา เพราะตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง ที่ กค (กวจ) 0405.3/24575 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2564 กรณีผลงานกับรัฐให้หมายถึงผลงานกับรัฐบาลไทย ผลสุดท้ายคงเหลือแต่ผู้รับเหมาไทยเพียงไม่กี่ราย และคงได้งานกันทั่วหน้า เพราะมีการแบ่งสัญญาออกเป็น 6 ฉบับ

การประมูลรถไฟฟ้าสายสีม่วงเป็นงานระดับชาติ เมื่อ รฟม.เปิดประมูลแล้วยกเลิก และเปิดประมูลใหม่ โดยหลักเกณฑ์ที่แตกต่างจากการประมูลรถไฟฟ้าสายอื่น ๆ รฟม.จะทำให้ประชาชนเชื่อถือในคุณภาพ และความซื่อสัตย์สุจริตได้อย่างไร